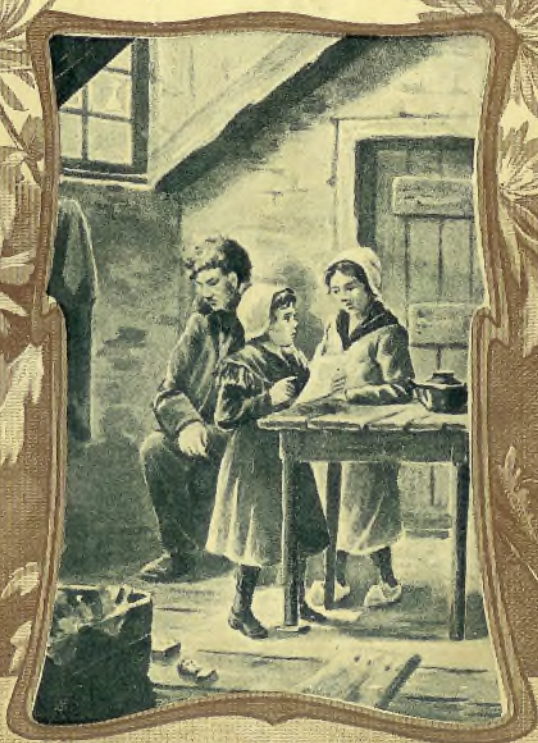

G I J G A A T V E L E
M U S C H K E N S T E B O V E N

Een Verhaal

door:

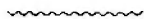
ADELPHA.

NIJKERK. G. F. CALLENBACH.

GIJ GAAT VELE MUSCHKENS TE BOVEN.

EEN VERHAAL

DOOR

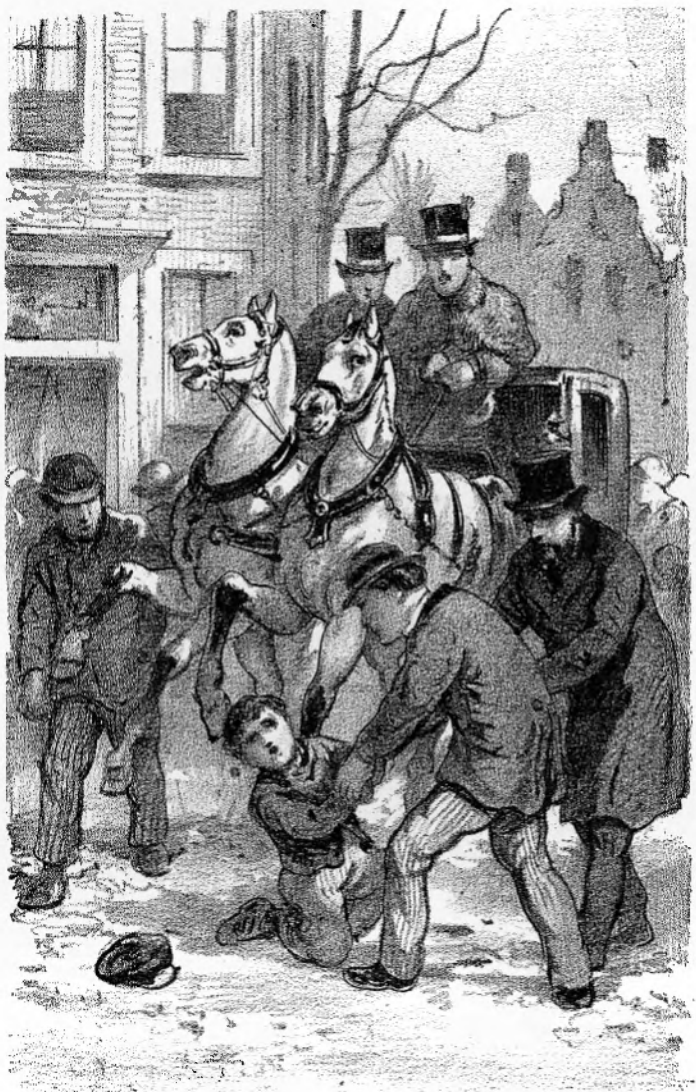
ADELPHA.

Derde druk.

NIJKERK,
G. F. CALLENBACH.

I.

't Was in de maand April: een van die dagen, waarop de scheidende winter nog eens voor 't laatst al zijne krachten tentoonspreidt en ons duchtig laat voelen, dat hij nog volstrekt niet van plan is, zich zoo dadelijk door de zachte lente met haar vroolijken zonneshijn en malsche regenbuien te laten verjagen. Met milde hand strooide hij sneeuw en hagel in 't rond en de alte nieuwsgierige crocusjes en sneeuw-klokjes, die na een paar zachtere dagen hun hoofdjes reeds verwachtend naar buiten hadden gestoken, lieten ze berouwvol weer hangen en hadden och zoo graag gewild, dat ze nog maar een beetje onder de aarde waren gebleven: daar was het warm en veilig, maar hier . . . brr! die koude, gure wind joeg hun bepaald nog de reumatiek op 't lijf.

De boeren klaagden steen en been: nu, dat doen boeren wel meer, maar ditmaal hadden ze toch reden, — dat is te zeggen: niet om ontevreden en bezorgd te wezen, want het is altijd goed zooals de Heer het over ons beschikt en Hij laat het ons nooit aan het noodige ontbreken, — maar hard was het toch: voor den landman vooral, die zoo graag zijn aardappelen wou poten en zijn koren zaaien, doch maar steeds geduldig moest wachten, totdat de grond was ontdooid en de aarde kon worden omgespit.

Maar het hardst van alles was het wel voor de arme daglooners, voor wie er geen slag werk te verrichten viel, en „geen werk, — geen brood,” dat wisten ze maar al te goed.

In 't begin van den winter, nu ja, dan zijn er spijsuitdeelingen en werkverschaffingen en allerlei andere hulpsbronnen,

maar zoo tegen het einde van Maart, dan vinden de menschen, dat dit lang genoeg heeft geduurd en, vooral als het dan niet steendik meer vriest, meenen ze, dat de winter voorbij is en dat ieder die wil nu wel werk kan vinden en zelf den kost verdienen.

Zoo althans oordeelde Willem Karsen er over, en ofschoon ik volstrekt niet wil beweren, dat de man in alle opzichten gelijk had, was het niet te verwonderen, dat hij zoo sprak, want het was een hard gelag voor hem om iederen avond met leege handen en leege zakken bij moeder de vrouw thuis te moeten komen. Zoo heel goed gehumeurd was hij dan ook al niet en nu ja: 't gebeurde wel eens, dat Hendrik en Geertje maar zoo gauw mogelijk maakten, dat ze naar bed kwamen als vader „in 't hoekje van den haard zat” — had ik haast gezegd, maar o wee, er was niet veel van een haard te bekennen in 't armoedige huisje: 't was al veel, wanneer er tegen den middag een klein sprokkelhout-vuurtje brandde om de aardappelen te koken, die zij van den een of anderen goedhartigen buurman hadden gekregen.

Maar op den kouden, stormachtigen dag, waarvan we zooveen spraken, was het vuur al lang uitgedoofd; wel was moeder, toen Hendrik en Geertje dien middag naar school waren, met het kleine zusje op den arm eens wat breiwerk gaan wegbrengen, maar ook dat gaf niet veel in den laatsten tijd en de weinige centen, die zij had thuisgebracht, waren nauwelijks toereikend, om bij den bakker op den hoek van den straatweg een broodje te halen, — want borgen deed de man al lang niet meer, en 't was hem ook niet kwalijk te nemen: hij was er al dikwijls genoeg bij te kort gekomen.

't Was dan ook geducht koud in 't hutje, waar de wind door al de reten en scheuren in den muur vrijen toegang had en vrouw Karsen zuchtte diep, toen zij haar kleine Geertje, dat van de kou hilde, op haar schoot nam, om de verkleumde handjes wat te verwarmen. Arme vrouw Karsen! Zij had vroeger betere dagen gekend, toen zij nog bij hare ouders thuis was, maar deze waren gestorven en van hen kon zij dus geen hulp meer verwachten. Gelukkig echter kende

zij Hem, die altijd hoort, wie tot Hem roepen en op Hem had zij dan ook al hare verwachtingen gesteld. Hoe Hij uitkomst zou geven, wist zij niet, maar dat die komen zou, daaraan twijfelde zij geen oogenblik; de nood was nog nooit zoo hoog gerezen als nu: de winterprovisie was op, de kast leeg, de beurs leeg, vader liep al volle drie weken rond zonder werk en er waren toch iederen dag vijf hongerige magen te voeden, die van den wind niet verzadigd werden. Maar:

Is de nood zoo hoog gerezen,
 Dat gij nergens uitkomst ziet,
 Nog hebt gij geen kwaad te vreezen:
 Is de nood zoo hoog gerezen
 Dat gij nergens uitkomst ziet:
 God, uw God, vergeet u niet.

Zie, dat had zij vroeger zoo menigmaal op de Zondagschool gezongen, en al had zij toen die woorden nooit recht begrepen en gewaardeerd, thans waren zij haar tot grooten steun en dikwijls herhaalde zij ze in zichzelf gedurende de eenzame uren, als zij bezig was de versleten kleedingstukken van man en kinderen nog zoo knap mogelijk te verstellen.

„Waarvan heeft de meester van morgen op school verteld, Geertje?” zeide ze eensklaps, in de hoop het kleine meisje op andere gedachten te brengen.

„Van de musschen, moeder,” zei de kleine, haar betraand gezichtje opheffende: „Meester vertelde hoe zij leven van alles wat zij op den grond vinden en hoe onze Lieve Heer altijd zorgt, dat er juist genoeg voor hen ligt, dat ze geen honger behoeven te lijden, en . . . .”

„Ik ken den tekst, mag ik hem eens opzeggen?” viel Hendrik haar in de rede en, zonder antwoord af te wachten, ging de knaap met heldere stem voort: „Worden niet twee muschkens om één penningsken verkocht? En niet een van deze zal op de aarde vallen zonder uwen Vader. En ook uwe haren des hoofds zijn alle geteld. Vreest dan niet, gij gaat vele muschkens te boven.”

„Dat zijn heerlijke woorden, kindlief,” zeide vrouw Karsen uit den grond van haar hart: „En heeft mijn kleine Geertje wel goed begrepen, dat de Heer Jezus ook voor haar wil zorgen, wanneer zij het Hem maar trouw vraagt? Even goed als Hij zorg draagt, dat de muschjes altijd wat te eten hebben, wil Hij ook waken over de kinderen, die Hem liefhebben en hun geven wat zij behoeven.”

„Zal Hij ons te eten geven?” vroeg Geertje, bij wie die behoefte het sterkst sprak, vol belangstelling.

„Zeker, lieveling. Hij zal op de eene of andere wijze wel zorgen, dat gij geen honger behoeft te lijden,” antwoordde de arme vrouw bemoedigend.

„Ook als vader geen werk vindt?” zei Hendrik op eenigszins ongelooovigen toon.

„Misschien zal Hij ons wel helpen, juist door vader werk te laten vinden; bij Hem zijn alle dingen mogelijk: willen wij het Hem samen eens vragen?” en de arme vrouw stortte in eenvoudige woorden haren nood voor God uit en smeekte Hem om uitkomst.

Nauwelijks had zij geëindigd, of daar werd hevig aan de deur geklopt.

„Hei! heidaar! doe dan toch open! . . .” klonk eene ruwe stem daarbuiten en Hendrik haastte zich aan moeders wenk gehoor te geven om de deur te ontsluiten: „Hoe kunt gij iemand zoolang laten wachten in dit hondenweer!” bromde de binnentredende, terwijl hij de sneeuw van zijne jas afschudde: „Wel, vrouw Karsen,” vervolgde hij barsch: „’t Is Zaterdag vandaag: hoe staat het met uwe huur? Ik hoop, dat gij mij nu betalen kunt? Gij staat al zeven weken bij mij in ’t krijt.”

„Het spijt mij meer dan ik u zeggen kan, baas Jordens,” verontschuldigde zich de arme vrouw met bevende stem: „maar ik heb het onmogelijk bij elkaar kunnen krijgen, mijn man heeft nog geen werk . . .”

„Geen werk, ’t oude liedje!” zeide de man op een minachtenden toon; „natuurlijk, niemand kan werk vinden, die ’t niet zoekt . . . maar, dat is mijne zaak niet; gij moet zorgen dat uw geld er op zijn tijd is, of anders moet gij maar een

ander onderkomen zoeken de volgende week, ik heb nu lang genoeg geduld gehad."

Met deze woorden verliet de man de armoedige hut, de deur met een harden slag achter zich dicht trekkende.

De kinderen waren geheel verbluft door deze onverwachte verschijning en keken moeder verwonderd aan. Deze kon hare tranen niet bedwingen: was dat nu het antwoord op haar gebed?

„Kom, Geertje, dan zal moeder u helpen," zeide zij, eene poging doende om zich goed te houden, — eene moeder toont niet gaarne aan hare kinderen, dat zij verdriet heeft; zoolang zij kan, draagt zij het alleen en laat er hun niets van bemerken. Zwijgend legde zij hare kleinen in bed en zwijgend keerde zij weer naar hare zitplaats terug, maar haar werk wilde niet hard vlotten: of het er aan lag, dat de oude lamp zulk slecht, flikkerend licht gaf, of wel, dat hare oogen telkens zoo beneveld waren door de groote warme droppels, die zoo hardnekkig één voor één langs hare wangen kwamen biggelen, weet ik niet, maar zij had nog niet veel uitgevoerd, toen zij den welbekenden voetstap van haar man buiten de deur hoorde.

Reeds lang had zij geleerd, hem niet met vragen lastig te vallen, als hij afgemat en ontmoedigd na een vruchteloos dag tehuis kwam, maar heden stond zijn gelaat vriendelijker dan gewoonlijk: één oogopslag overtuigde haar, dat hij, zool geene verdiensten, dan toch eenig uitzicht daarop moest hebben en haar hart begon sneller te kloppen.

„Wel?" zeide zij vol hoop.

„Wel... hm! ik heb goed nieuws: mijnheer de baron is thuisgekomen van zijn winterreis en dus is er kans op werk. Als wij het nu nog slechts ééne week kunnen uitzingen, dan zal er wel hulp komen, maar de eerste dagen wil hij niet lastig gevallen worden, zei de rentmeester: hij wil beginnen met zijne eigene zaken in orde te brengen en dan zal hij eens zien, wat hij kan doen."

Nog ééne week! En baas Jordens had gedreigd hen vóór dien tijd uit het huisje te zetten!

Maar — geene zorgen voor den tijd! Tot hiertoe had de

Heer geholpen en Hij zou het ook verder doen. Wellicht kon de rentmeester mijnheer den baron wel bewegen voor den daglooner Karsen eene uitzondering te maken, als hij hoorde, hoe arm deze het had!

Ja — eene uitzondering zou er gemaakt worden, maar waarom? dat zullen wij straks zien.

II.

Het was met een allesbehalve Zondagsch gevoel, dat vrouw Karsen den volgenden morgen wakker werd. Toch drong een vroolijk zonnestraaltje door de gebarsten, maar heldere glasruit heen, en verlichtte de hut, alsof het wou zeggen: „wees maar niet bang: na regen volgt zonneschijn en na uw donkere dagen zullen er ook wel weer minder moeilijke komen, als gij maar vertrouwt op Hem, die over regen en zonneschijn te gebieden heeft.”

Vroolijk en onbezorgd niettegenstaande hun schamel ontbijt, begaven Hendrik en Geertje zich dien middag samen naar de Zondagsschool. 't Was dien nacht begonnen te dooien en nu werd het recht glad op straat, zóó glad, dat de kleine jongen zijn zusje telkens moest vasthouden en, van het eene glijbaantje tot het andere, bereikten zij niet zonder moeite de stad.

„Kijk eens, Hendrik, wat een boel menschen daar staan!” zei Geertje eensklaps, toen zij de eerste huizen der stad naderden: „Wat zou daar te doen zijn?”

„Ik weet het niet; misschien is er iets in de gracht gevallen . . . of neen — daar staat gekke Gijs te zingen; de jongens plagen haar zeker weer . . . kom, laten we maar gauw doorgaan: moeder heeft niet graag, dat we er naar staan luisteren.”

Zoo gezegd, zoo gedaan: de twee kinderen stapten flink door en waren spoedig het woeste troepje voorbij.

De Zondagsschoolles duurde niet lang dien dag. Eene der onderwijzeressen was ziek en nog voordat er een vol uur ver-

streken was, waren Hendrik en Geertje weer op den terugtocht. Zij haastten zich om thuis te komen, want ze hadden honger en verlangden naar de aardappelen, die vader gisteren avond had meegebracht en die na de verre wandeling zoo dubbel lekker zouden smaken.

„Zie eens,” zei Geertje verwonderd: „daar staan de jongens nog met gekke Gijs . . . ik wou, dat we er al voorbij waren.”

„Ik ook,” beaamde Hendrik, die niets bang was: „dan waren we vast een eindje dichter bij huis. Foei! wat is het glibberig! ik kan haast niet op mijn beenen blijven staan. Pas op, Geert: kom gauw aan dezen kant: daar komt het rijtuig van den baron aan.”

Maar Geertje lette niet op den weg: zij liep blijkbaar geheel in gedachten naar het woeste troepje te staren en scheen noch de stem van haar broertje, noch het roepen van den koetsier achter haar te hooren. Verschrikt sprong Hendrik op haar toe, greep haar bij den arm en trok haar met zich mede, — doch op het gladde wagenspoor schoof hijzelf uit en . . . klets! daar lag hij vlak voor de dravende paarden. De koetsier deed alles wat hij kon, om ze in te houden, en eenige hulpvaardige menschen schoten onmiddellijk toe om den knaap weg te trekken, zoodat onze Hendrik met een paar lichte kneuzingen aan den voet vrijkwam. De schrik had hem echter bedwelmd en eene goedhartige bakkersvrouw, die met haar dochtertje voor de deur harer woning stond te kijken hoe alles zou afloopen, wenkte de mannen toe, den knaap bij haar in huis te dragen.

„Arm schaap,” zeide zij vol medelijden, terwijl zij hem liet neerzetten in een leuningstoel in hare mooie kamer: „’t is zonde, hij is zoo koud als ijs! Gauw Dirkje, haal eens wat water, dan zal ik onderwijl . . .”

Maar Dirkje kon zoo maar niet eens „gauw” wat water halen, want, ofschoon dit alles als in een oogopslag was gebeurd, had het voorgevallene natuurlijk een heel oploopje veroorzaakt en ieder kwam nu den winkel binnenloopen, om het fijne van de zaak te vernemen. Hendrik sloeg echter ook zonder hulpmiddelen spoedig de oogen op, en, toen de menschen zagen, dat hij niet half dood was en geen armen of beenen

had gebroken, kozen zij de wijste partij en zetten hun praatjes voort op de straat, te eerder, daar juist op dat oogenblik de beide dames uit het rijtuig, dat al de ontsteltenis had veroorzaakt, den winkel binnentraden.

„Arme jongen!” zeide de oudste harer, „hebt ge u erg bezeerd? Het spijt me zóó, dat we u onwillekeurig zoo'n schrik hebben bezorgd . . . hoe kwam het eigenlijk?”

„Ik gleed uit, mevrouw,” begon Hendrik verlegen en toen zich eensklaps herinnerende, wat er eigenlijk was gebeurd, sprong hij op en riep verschrikt uit: „o, waar is Geertje? Ik moet . . .” Hij deed eenige schreden naar de deur, maar toen kon hij niet verder; zoolang hij zat, had hij niet gevoeld, dat zijn voet in eene vrij onzachte aanraking was geweest met de hoeven van het voorste paard, doch, toen hij probeerde te loopen, bemerkte hij dat maar al te duidelijk en, als de bakkersvrouw hem niet had vastgegrepen, zou hij op den grond zijn gevallen. Zonder iets te zeggen, plaatste zij hem weer in den leuningstoel en, voordat er iets anders gebeurde, werd nu de gekwetste voet onderzocht en verbonden, zoo zacht en liefdevol alsof het door vrouw Karsen zelve was gedaan. Vol belangstelling vroegen de beide dames hem onderwijl naar het gebeurde en Hendrik vertelde onder tranen, hoe hij met Geertje naar de Zondagsschool was gegaan en dat moeder hem zóó aanbevolen had, toch goed op zijn zusje te passen, — en nu was hij haar kwijt!

„Misschien is zij nog op straat,” zei Dirkje, die met open mond had staan luisteren: „ik zal wel eens kijken; wees maar niet ongerust.”

Maar hoe zij ook rondzag: het kleine meisje van Hendrik's beschrijving was nergens in de geheele straat te ontdekken; de bureu waren één voor één weer hunne huizen binnengegaan, gekke Gijsje en haar jongensstoet waren ook verdwenen, voorbijgangers zag men hier niet veel en, na een vergeefschen tocht kwam Dirkje geheel terneergeslagen bij de wachtenden terug.

„Dat beteekent nog niets, Hendrik,” zeide de vriendelijke dame, die niemand anders dan de mevrouw van 't kasteel bleek te zijn; „uw zusje zal zeker den weg naar huis zijn

opgegaan, gij kunt nu zoo ver niet loopen, wij zullen u dus meenemen in het rijtuig en misschien vinden we Geertje dan wel onderweg."

Dit was zeer waarschijnlijk en Hendrik was dan ook gaarne bereid om deze veronderstelling aan te nemen; daarenboven, wat een heerlijkheid! in het mooie, gemakkelijke rijtuig van mijnheer den baron te worden thuisgebracht!

De vriendelijke bakkersvrouw hielp hem instappen en stond haar beschermeling nog lang na te kijken. Deze had nog nooit zoo vorstelijk gezeten; het was nog gemakkelijker dan in Grootvaders leuningstoel, dien hij zich nog flauwtjes herinnerde, — en toch — hij gevoelde zich niet gerust; behalve de pijn in zijn voet kwelde hem voortdurend de zorg over zijn zusje, en, wat mevrouw Van Raden en hare dochter ook zeiden, om zijne gedachte van dit punt af te leiden, niets kon hem geruststellen. „Was dat Geertje... daar midden op den weg? Neen, 't bleek buurvrouws Mina te zijn... als die Geertje had gezien, dan zou zij haar wel zoo ver hebben meegenomen... als zij ook eens gevallen was met die gladheid!... maar, dan moesten zij haar toch op den weg inhalen... neen... hij zag niets... wat zou moeder wel zeggen, als hij zonder zijn zusje thuiskwam?... misschien, misschien was zij al wel thuis... als dat eens waar was!"

Met deze flauwe flikkering van hoop troostte hij zich, totdat het rijtuig van het kasteel eindelijk voor het armoedige hutje stilhield en vrouw Karsen heel verwonderd naar buiten kwam loopen om te zien, waaraan zij deze eer te danken had.

„Hier brengen wij u uw zoontje thuis, vrouw Karsen," zeide mevrouw Van Raden op vriendelijken toon: „hij is in de stad uitgegleden en, daar hij wat pijn heeft aan zijn voet, hebben we hem maar zoover meegenomen: wij moesten hier toch langs op onzen weg naar huis."

De goede vrouw ontstelde natuurlijk geducht, toen zij, gedeeltelijk van haar jongen zelf, gedeeltelijk van mevrouw Van Raden, de toedracht der zaak vernam.

„Neen, Geertje is nog niet thuis," zeide zij angstig: „en zij is nog zoo klein; zij kan licht een verkeerden weg zijn

ingeslagen: wij zullen haar dadelijk gaan zoeken, mijn man en ik. Hendrik kan dan zoolang thuisblijven en op 't kleine zusje passen."

„Ja, dat is zeker 't beste," zei mevrouw Van Raden: „en als gij haar hebt gevonden, komt gij 't mij dan eens even vertellen? In elk geval zal ik u wat zenden voor den schrik, dien ik u zoo onwillekeurig heb bezorgd."

Met deze woorden verlieten de dames het huisje, waarin Hendrik eenige oogenblikken later alleen achterbleef, terwijl zijn vader en moeder op weg gingen, om hun dochttertje, zooals zij hoopten, tegemoet te gaan.

Het scheen echter, dat hunne pogingen, om haar te vinden, vruchteloos zouden blijven. Na ruim een uur op alle zijpaadjes en kruiswegen, die haar kind kon zijn ingeslagen, te hebben gezocht, keerde vrouw Karsen met steeds toenemenden angst huiswaarts. Een oogenblik hoopte zij nog dat haar man gelukkiger zou zijn geweest dan zij, en dat zij haar kleine meid veilig en wel thuis zou vinden, maar Hendriks bedroefd gezicht, dat haar reeds aan de deur begroette, overtuigde haar spoedig van het tegendeel.

Ja, vader was zoeven thuis geweest, om te hooren, of er al eenig bericht was van de kleine zwerfeling, maar, na een oogenblik te hebben gerust, was hij weer met moed op 't pad gegaan.

„O moeder, kon ik maar meegaan, om haar te zoeken," zeide de knaap bedroefd: „het spijt me zóó, dat ik niet beter op haar heb kunnen passen!"

„Huil maar niet, Hendrik," troostte hem zijne moeder: „het is waarlijk uwe schuld niet: gij hebt voor haar gedaan wat gij kondt. — Misschien zult gij haar nog wel 't eerst van ons allen terugzien, als gij hier blijft: — ik ga in elk geval nog maar eens den weg naar de stad op, — wij zullen haar nu toch zeker wel gauw vinden."

Met dezen troost trachtte de arme vrouw zoowel zichzelf als haar zoontje gerust te stellen, en, met een stil gebed tot den Heer om hare schreden op den goeden weg te willen leiden, betrad zij opnieuw de welbekende laan.

III.

In eene nauwe steeg in een der armste buurten van de stad, in de nabijheid waarvan het bovenverhaalde plaatsgreep, stond een oud, bouwvallig huis, waarop de omliggende gebouwen al zoolang vol minachting hadden neergezien, dat het nu op 't punt scheen van schaamte ineen te zakken. De vensters met de kleine in lood gevatte ruitjes lieten weinig of geen licht door en daarbinnen was het zelfs midden op den dag tamelijk donker. De benedenverdieping werd al sinds jaren enkel gebruikt als eene bergplaats voor handkarren, kruiwagens en allerlei gereedschappen, en was tot dat doel gehuurd door den eigenaar van een timmermanswerkplaats in dezelfde steeg. Eene wankelende ladder, waaraan reeds verscheidene sporten ontbraken, verleende toegang tot de bovenverdieping: een ellendig verblijf, waar alles sprak van de armoede en slordigheid der bewoners. Het dak, dat op verschillende plaatsen door balken moest worden gestut, liet overal vrij de lucht door; een bedstede, waarin slechts eenige weinige lompen lagen, eene wormstekige tafel, een paar waggelende stoelen en een stroozak in de bedstede maakten al het huisraad uit.

Deze zolder, want anders kunnen wij 't vertrek niet noemen, werd bewoond door den ouden, blinden Waanders en zijne dochter Gijsje.

„Gekke Gijs” werd zij in de wandeling genoemd, maar zoo onwijs als zij er uitzag, was het arme meisje niet. Van hare vroegste jeugd af, had zij de teedere zorgen eener moeder moeten ontberen, en, in de grootste onwetendheid en verwaarloozing opgegroeid, was haar reeds van nature zeer klein verstand meer en meer verstompt; toen haar vader nu eenige jaren geleden door een ongeluk zijne beide oogen had verloren, had zij, zonder iets te kennen, of ergens voor te zijn opgeleid, voor den kost van 't kleine gezin moeten zorgen — en hoe zou zij dat anders doen dan door te bedelen? Zoo zwierf zij dan den ganschen dag door de straten; de schoolkinderen kenden haar allen, en, schoon ze haar plaagden

en haar nooit met rust lieten, voor ieder liedje dat ze zong, gaven ze haar eenige centen, en daar was het Gijsje maar om te doen.

Op den Zondag, waarvan we zoo even spraken, was zij naar gewoonte uitgegaan. Arme Gijsje! voor haar maakte het geen verschil, dat het Zondag was: haar vader had haar nooit verhaald van Hem, die ons heeft geboden Zijn dag te heiligen en zij wist alleen, dat 's Zondags de menschen wat netter gekleed waren dan anders en dat zij dan allen naar de eene of andere kerk gingen. Wat zij daar deden, begreep zij niet; zij had ook wel eens om een hoekje gekeken, maar dan was de kerkeknecht gekomen met zóó'n ernstig gezicht, dat zij bang was iets verkeerd te doen en maar zoo gauw mogelijk het hazenpad koos.

Van kinderen hield ze veel, en, toen zij bij de algemeene ontsteltenis, veroorzaakt door Hendrik Karsen's val, diens zusje schreiend had zien achterblijven, zonder dat iemand zich om haar scheen te bekommeren, had zij het kleine meisje vol medelijden bij de hand genomen en getracht haar te troosten. Verschrikt had Geertje haar laten begaan en, toen zij eindelijk begreep wat er was gebeurd en angstig uitriep, dat zij naar Hendrik en naar moeder wilde, had de arme zinnelooze haar beloofd haar „naar huis” te zullen geleiden. Gewillig was Geertje haar toen gevolgd en, eerst nadat zij door een doolhof van allerlei haar onbekende straten en stegen was gevoerd, begon zij te twifelen of dit wel de rechte weg was: toen zij dien morgen met Hendrik was gekomen, had hij haar zoo geheel anders toegeschenen!

„We zijn er dadelijk,” was echter telkens 't geruststellende antwoord, als zij iets durfde vragen, en zoo had zij dan gezwegen en was hare geleidster gevolgd tot aan en eindelijk in de „Bergplaats voor Goederen.” Maar toen Gijsje haar gebod de ladder op te stijgen, was zij toch bang geworden en had zij slechts gehoorzaamd uit vrees van haar toorn op te wekken.

„Wie brengt ge daar nu weer mee?” klonk de barsche stem van den ouden man, toen hij het geluid van een kindervoetstap hoorde. Hij scheen er aan gewend, dat zijne dochter hem

nu en dan bezoek bezorgde, en inderdaad gebeurde het werkelijk menigmaal, dat Gijsje het een of andere kind uit de buurt meetroonde naar haar zolder, waar zij in een van de hoeken allerlei schatten van gebroken speelgoed bewaarde, die zij langzamerhand op hare zwerftochten door de stad had bijeenverzameld. Het kleine meisje was dan ook spoedig gerustgesteld, te meer daar Gijsje haar troostte met de belofte, dat zij zoometeen naar hare moeder zou worden teruggebracht.

Dat „zoometeen” scheen echter lang te duren en eindelijk zeide Geertje dan ook op ongeduldigen toon, dat zij honger had en naar huis wilde.

„Honger? Hier heb ik brood,” zei Gijsje: „en ik zal wat melk voor u gaan koopen, — de jongens hebben mij veertien centen gegeven vandaag: wacht maar even.”

„Maar het is Zondag,” zei Geertje verwonderd.

„Nu, wat doet er dat toe? De winkel hier in de steeg is toch open, — zij sluiten alleen maar in de mooie straten, waar de menschen wandelen.”

„Maar ge moogt toch niet koopen vandaag,” herhaalde het kleine meisje ernstig.

„Waarom niet? Wie zou me dat beletten? Vader geeft er niet om en . . .”

„Maar de Heer Jezus wil het niet hebben,” hield Geertje vol „moeder zegt, dat de Zondag Zijn dag is, en dat we dan niet mogen koopen of werken, zooals in de week, maar iets voor Hem moeten doen.”

„De Heer Jezus?” herhaalde Gijsje: „wie is dat? ik heb nooit van Hem gehoord.”

„O, Hij is de Zoon van God, die voor ons in de wereld gekomen is, — en Hij zorgt voor ons, zegt moeder.”

„Zorgt Hij voor ons? Waar is Hij dan? Ik heb Hem nooit gezien,” zeide het arme, onwetende schepsel vol belangstelling.

„Ik ook niet, en niemand kan Hem zien, want Hij is in den Hemel, maar o — Gijsje: hebt ge nooit van Hem gehoord? Moeder vertelt ons altijd van Hem en de meester op school ook: uw vader kent zeker Zijne geschiedenis ook wel.”

De oude man, die blijkbaar aandachtig had toegeluisterd,

schoof onrustig op zijn stoel heen en weer. „Vertel gij het haar maar,” mompelde hij barsch: „ik ben het al sinds lang vergeten.”

„Ja, vertel het mij,” zei Gijsje ernstig.

Er had nog nooit iemand voor haar gezorgd, tenminste niet zoolang zij zich kon herinneren: wel had eene vriendelijke buurvrouw haar lang geleden nu en dan eens bij zich in huis geroepen en haar wat te eten gegeven als zij 't zoo erg noodig had, — maar deze had de steeg metterwoon verlaten en zij zag haar nooit meer. Was er dan nu iemand anders, die voor haar wilde zorgen? Wie kon dat zijn? Daar moest zij meer van hooren! En vol ongeduld riep zij uit: „Wie is Hij dan? Waarom komt Hij niet hier?”

„Hij is wel hier,” verzekerde Geertje ernstig: „maar we kunnen Hem niet zien. Hij is overal en Hij hoort alles wat we samen spreken. Wacht eens,” zei ze eensklaps, alsof haar plotseling wat te binnen schoot: „ik kan u een plaatje van Hem laten zien, dat ik juist van middag op de Zondagsschool heb gekregen.” Dit zeggende, haalde ze een net opgevouwen blaadje uit haar zak te voorschijn en spreidde het zorgvuldig op de tafel uit.

„Kijk,” zeide zij: „hier staat Hij en geeft de menschen te eten; de juffrouw heeft ons daar juist verteld, hoe het gebeurde: Hij had juist, zooals Hij zoo dikwijls deed, weer vele zieken genezen, enkel door tot hen te spreken, of hen met Zijne hand aan te raken. Toen wilde Hij eens alleen zijn om wat uit te rusten en ging daarom met Zijne discipelen . . .”

„Wie zijn dat?” viel Gijsje haar belangstellend in de rede.

„Zijne discipelen? O, dat waren twaalf van Zijne beste vrienden, die altijd overal met Hem meegingen. Die nam Hij dan nu ook met zich naar eene woeste plaats, maar ook daar kwamen de menschen van alle kanten naar Hem toe, omdat zij zoo graag nog meer van Zijne woorden wilden hooren. En Hij sprak zóó mooi en vertelde hun van den hemel, zoodat ze allen vergaten hoe laat het werd en hoe ver ze van de stad af waren. Eindelijk begonnen zij honger te krijgen, maar daar waar ze zich bevonden, waren nergens

winkels en ook had niemand geld genoeg bij zich, om voor hen allen wat eten te koopen, want, denk eens: er waren wel vijf duizend menschen bij elkaar, zei juffrouw Marie! Maar gelukkig was er een jongen op den weg, die vijf brooden en twee visschen bij zich had. De discipelen zagen dat en brachten hem bij den Heere Jezus, en deze gaf toen aan elk van hen een groot stuk om rond te deelen. En toen gaven ze aan iedereen wat, net zoolang totdat ze allen genoeg hadden en niemand hongerig naar huis behoefde te gaan."

Gijsje slaakte een diepen zucht. De grootte van het wonder der spijziging drong niet tot haar door, maar toch had zij met aandacht geluisterd. Doch waar was dit alles gebeurd? Wat kon die man *voor haar* doen? Hoe zou Hij nu *voor haar* zorgen?

Geertje was er recht verlegen mee, toen zij haar dit vroeg. „Weet gij,” zei ze nadenkend: „ga met mij mee naar moeder: zij zal het u alles vertellen en uitleggen, veel beter dan ik het kan. Zij leest ons iederen avond voor uit het dikke Boek, waarin dit alles staat opgeschreven en als gij het vraagt, moogt gij zeker wel luisteren.”

Gijsje zag in, dat dit het beste plan was om aan hare eensklaps ontwaakte weetgierigheid te voldoen en zoo nam zij dus haar vriendinnetje bij de hand en hielp haar voorzichtig de ladder afdalen. Geertje was wat blij, toen ze veilig en wel beneden stond, want het was ondertusschen in de schuur geheel donker geworden, zoodat ze er geen hand meer voor de oogen kon zien.

Ook buiten was het reeds verre van helder licht en Geertje, die wel een beetje bang was op dit ongewone uur, hield hare gezellin stevig vast. Deze wist echter overal den weg en, toen het kleine meisje haar zoo goed mogelijk had uitgelegd, waar zij woonde, bevonden zij zich spoedig op 't rechte pad. Maar 't was een heel eind en Geertje was recht dankbaar, toen ze eindelijk den weg begon te herkennen en bemerkte, dat zij de ouderlijke woning naderde.

„Daar komt moeder aan,” riep zij eensklaps vroolijk uit, toen zij eene vrouw uit het huisje zag treden, die zij niet-

tegenstaande de toenemende duisternis onmiddellijk herkende. „O moeder, moeder,” herhaalde ze verrukt, terwijl zij haar tegemoet snelde en in hare armen vloog.

„Mijn kind!” snikte vrouw Karsen ontroerd: „God zij gedankt, dat ik u terug heb!”

Geertje begreep niet, waarom moeder hilde: zij was zóó blij weer thuis te zijn!

„Maar waar zijt gij toch zoolang geweest?” zeide vrouw Karsen, hare lieveling nog vaster aan haar hart drukkende: zij was al zóó bang geweest, dat haar een ongeluk was overkomen!

„Ik was bij Gijsje,” zei de kleine zoo rustig, alsof dit van zelf sprak: „en hier is zijzelve, zij heeft mij thuisgebracht en komt nu bij u om meer te hooren van den Heer Jezus.”

Er was dien avond groote blijdschap in het huisje aan den straatweg. Nu het verloren schaapje was teruggevonden, werd er ook een feestmaaltijd bereid, waartoe de mand, die mevrouw Van Raden had gezonden, doch die in de droefheid over Geertje's verdwijning nog niet eens was uitgepakt, eene ruime bijdrage leverde.

Gijsje was den koning te rijk, toen zij zoo vriendelijk werd gedrongen mede aan te zitten en haar deel van al de lekkernijen te krijgen.

Er was eerst van beide kanten zooveel te vertellen en te vragen, dat er voorloopig niet aan Gijsje's wensch kon worden voldaan; maar, toen de eerste vreugde voorbij was, nam moeder Karsen den grooten Bijbel en las met duidelijke stem de geschiedenis van 's Heeren geboorte. Daarop verhaalde zij op eenvoudige wijze hoe die Heiland, die daar als een arm kindje ter wereld was gekomen, Zijn geheele leven had besteed om zondaren tot Zijn vader te leiden en hoe Hij eindelijk zelfs den vreeselijken kruisdood was gestorven om ons te redden van 't verderf.

Met geheel nieuwe gedachten vervuld, betrad Gijsje dien avond den welbekenden weg naar hare armoedige woning.

„Heere Jezus, leer mij U kennen,” herhaalde zij telkens, toen zij op haar ellendig strooleger ternederlag, en de Goede

Herder, die nog nooit iemand tevergeefs naar Hem liet roepen, zou ook dit arme lam Zijner kudde niet langer in de wildernis laten ronddolen, maar het liefderijk in Zijne armen nemen en veilig de schaapskooi binnen voeren.

 IV.

Vele weken waren voorbijgegaan. 't Was zomer geworden, maar nog altijd bleef Gijsje eene getrouwe bezoekerster in 't huisje van vrouw Karsen. Of liever: — niet in 't huisje, waarin we die 't eerst aantroffen, want mevrouw Van Raden had er bij haar echtgenoot op aangedrongen, den daglooner, die als een flink werkman bekend stond, als vasten tuinknecht aan te stellen, en, om dichter bij zijn werk te zijn, had hij eene woning op de buitenplaats zelf moeten betrekken.

't Was daar heel wat warmer en gezelliger dan in hare vorige woonplaats en vrouw Karsen had zich dan ook in geen enkel opzicht over de verandering te beklagen. Als zij aan haar werk was, terwijl Hendrik en Geertje naar school waren, — want Hendrik's voet was gelukkig spoedig geheel hersteld, — dan gevoelde zij zich ook recht dankbaar en onwillekeurig vloeiden haar dan de woorden van de lippen:

Ja, in duizend bange stonden
 Heeft Hij steeds getroost, gered;
 Eeuwig wordt Hij trouw bevonden,
 Ja, in duizend bange stonden
 Heeft Hij steeds getroost, gered
 Op het kinderlijk gebed.

Een heerlijke taak was het haar, het arme, verwaarloosde schepseltje langzamerhand al de schoone verhalen van het Evangelie mede te deelen en een diepen indruk maakten zij op Gijsje's ontvankelijk gemoed.

Dag aan dag kwam zij terug, om meer te hooren

van den Verlosser, die haar zóó liefhad, dat Hij voor haar in den dood was gegaan.

Ja, zij wist nu, dat Hij ook voor haar zorgde en, nu zij meer en meer die zorg begon op te merken, gevoelde zij zich ook dagelijks gelukkiger. Wel was het dikwijls heel moeilijk om aan den kost te komen, en 't was maar gelukkig, dat er bij vrouw Karsen nog al eens een maaltje eten voor haar overschoot, want anders zou ze menigmaal met eene hongerige maag naar bed zijn gegaan, — maar haar vader behoefde zij het tot nu toe nog nooit aan 't noodigste te laten ontbreken.

Gijsje was altijd vriendelijk geweest voor haar blinden vader, maar nu begon zij hem met steeds toenemende liefde en teederheid op te passen, want was dat niet iets, dat *Hij* van haar vroeg?

De oude man van zijn kant scheen ook ontwaakt uit zijne versuffing. Toen zijne dochter dien eersten avond, geheel vervuld van haar wondervol nieuws thuiskwam, had zij op half verbaasden, half verwijtenden toon uitgeroepen: „O, vader, gij hebt het geweten, en waarom hebt gij het mij nooit verteld?”

Die woorden waren hem bijgebleven. Hij *had* het geweten, — doch hij had getracht zichzelf diets te maken, dat hij het niet geloofde.

Maar het was hem niet gelukt; en, nu die stem daarbinnen eenmaal ontwaakt was, deed zij zich steeds luider en dringender hooren. Waarom had hij zich telkens verhard, als de Heer hem Zijne roepstemmen zond? Waarom had hij niet geluisterd naar de smeekbeden zijner moeder om zich toch vroeg, om zich toch geheel aan den Heer te geven? Hij had het wel gewild, — tenminste dat meende hij, — maar, 't was hem meegeloopen in de wereld en, zoolang de zon van voorspoed scheen, was hij meer en meer in zijne aardsche belangen opgegaan en — de andere waren geheel op den achtergrond geraakt. Toen echter was er eene verandering gekomen in zijn leven: alsof hij tot hiertoe te gelukkig was geweest, had hem plotseling de zwaarste slag getroffen, die hem overkomen kon: zijne dierbare vrouw en zijn eenig zoontje, zijn trots, zijn afgod, zij waren hem binnen den tijd van ééne

week door eene besmettelijke ziekte ontnomen, en hij bleef alleen achter met een hulpeloos dochtertje van twee jaren. Maar inplaats van dankbaar te zijn, dat hem die zegen nog gelaten was, had hij dien in zijne bitterheid van zich afgestooten en het kind, dat hem een troost in zijn ongeluk had kunnen wezen — hij had het in verwaarloozing en onkunde laten opgroeien. Wat zou hij haar ook doen gelooven in een God, die hem zijn grootsten schat ontnomen had? — Sinds dien tijd was het alsof er een vloek rustte op alles wat hij begon: zijne zaken waren steeds achteruitgegaan, van baas was hij tot knecht geworden en eindelijk — eindelijk had dat vreeselijk ongeluk op de smederij hem van het gezicht beroofd en hem geheel afhankelijk gemaakt van de dochter, wier liefde hij zoo ruw van zich had afgewezen.

Maar zij had toch overwonnen!

Haar verdubbelde zorg en teederheid waren niet zonder uitwerking gebleven op zijn verbitterd gemoed en hij kon het niet langer over zich verkrijgen, hare kinderlijke liefkoozingen van zich af te stooten.

Gijsje was heel dankbaar voor die onverwachte vriendelijkheid: zij was al zóó lang gewend, nooit anders dan barsche antwoorden te krijgen, dat het haar eene geheel nieuwe gewaarwording was, toen haar vader haar eens op een avond met bevende stem tot zich riep en haar vroeg waarom zij het zoo druk had en zoo heen en weer liep?

„Ik ruim den boel wat op, vader,” zei Gijsje met een vroolijken glimlach: „bij vrouw Karsen is altijd alles zoo netjes en zij heeft mij geleerd hoe ik de glazen moet schoonmaken.”

„Dat is goed, mijn kind,” zeide de oude man met een diepen zucht: „uwe moeder hield ook altijd alles knap in orde.”

Toen verzonk hij weer in zijn somber stilzwijgen, maar Gijsje, voor wie iedere vriendelijkheid een zonnestraaltje op haar somber pad was, ging met een vroolijk hart voort met haar arbeid, om wat meer licht in hare woning door te laten.

„Vader is tegenwoordig zoo vriendelijk,” zeide zij eens op

een middag, toen zij als naar gewoonte haar nieuwe vrienden was gaan opzoeken.

„Dat verheugt me voor u, kindlief,” antwoordde vrouw Karsen op opgeruimden toon. „Hebt ge hem nog niet kunnen overhalen, eens een middagje hier te komen? Het zou hem zooveel goed doen de frissche lucht en den zonnenschijn te voelen, — vraag het hem nog eens.”

„Neen,” zei Gijsje ernstig: „hij zegt dat het te ver is; — gisteren is hij even met mij uitgegaan, maar hij werd dadelijk moe; hij is zoo zwak den laatsten tijd.”

Zoo was het inderdaad. Waanders nam zichtbaar in krachten af, en toen Gijsje dien avond thuiskwam, vond zij haar vader met een hoog opgezette kleur door 't vertrek heen en weer loopen, terwijl hij met bevende stem allerlei onsamenhangende woorden prevelde. Met de grootste moeite haalde zij hem over zich ter ruste te begeben, en sinds dat uur verliet hij zijne armoedige legerstede niet meer.

Met onvermoeide trouw zat zijne dochter naast de bedstee om op zijne minste wenken te letten en zijne brandende lippen met wat koud water te bevochtigen. Aan hare eigene behoeften scheen ze niet te denken: het brood, dat vrouw Karsen haar had meegegeven, lag bijna onaangeroerd naast haar en slechts nu en dan verliet zij even hare zitplaats, om door 't openen van een dakraampje wat versche lucht in 't vertrek toe te laten.

De oude man was meestal buiten kennis en voor zijne gesloten oogleden schenen al de beelden uit zijne jeugd voorbij te trekken. Hoe gaarne had Gijsje hem gesproken van haar Heiland, die haar zoo gelukkig maakte! Maar het scheen wel, dat daartoe de tijd nog niet was gekomen.

Op den avond van den tweeden dag kwam er echter eene verandering in den toestand. Geheel onverwacht richtte hij zich half op en fluisterde met zwakke stem: „Gijsje, zijt gij daar?”

„Ja, vader,” antwoordde zij, verheugd, dat hij naar haar verlangde: „kan ik iets voor u doen?”

„Neen,” stamelde hij; en na eenige oogenblikken liet hij

er op volgen: „Gijsje, ik ga sterven, ik gevoel het — en ik ben een groot zondaar geweest.” Hij wilde nog meer zeggen, maar de zwakte belette het hem en hij zonk machteloos achterover.

„O vader! maar Jezus neemt de zondaars aan,” zei Gijsje met tranen in de oogen: „zal ik u eens het versje opzeggen, dat vrouw Karsen mij geleerd heeft?” en, zonder antwoord af te wachten, begon zij met haperende stem:

Komt gij allen, komt tot Hem!
Zondaars, komt! wat zou u hindren?
Jezus roept u, hoort Zijn stem:
Hij maakt zondaars tot Gods kinderen:
Vrij moogt gij tot Jezus gaan!
Jezus neemt de zondaars aan!

„Nog eens!” smeekte de kranke en Gijsje herhaalde het versje zoo goed als zij kon, waarop haar vader weer in zijn vorige bewusteloosheid terugzonk.

Toen er twee dagen voorbijgingen, zonder dat Gijsje iets van zich liet hooren, begon vrouw Karsen ongerust te worden en, daar zij de reden wel kon gissen, vulde zij op den middag van den derden dag een mand met levensmiddelen en begaf zich stadwaarts. Na eenig zoeken gelukte het haar spoedig de opgegevene woning te vinden, en het was een treurig tooneel, dat haar daar wachtte.

In de bedstede lag de grijsaard; met één oogopslag overtuigde zij zich, dat de dood reeds zijn stempel op dat gerimpelde gelaat had gedrukt, maar Gijsje hield nog altijd de ijsskoude hand in de hare geklemd, alsof zij niet gelooven kon, dat haar vader nimmer meer tot haar zou spreken.

Op het zien van hare moederlijke vriendin barste zij eensklaps uit in een hartstochtelijk snikken. „Mijn arm kind!” riep vrouw Karsen vol medelijden, terwijl zij een arm om haar heensloeg: „wanneer is het gebeurd?”

„Ik weet het niet,” snikte Gijsje, en op onsamenhangenden toon verhaalde zij alles wat er gebeurd was, sedert hunne laatste ontmoeting.

„En nu is hij tot den Heere Jezus gegaan,” eindigde zij op kinderlijk vertrouwende wijze, en, al mocht vrouw Karsen hare twijfelingen hebben op dit punt, zij schokte haar geloof niet door onnoodige vragen.

Wij, die weten, dat de Heer gewillig en machtig is ook de zuchten van een stervende te verhooren, willen gaarne Gijsje's geloof deelen, en voor haar was het een groote troost te weten, dat zij haar vader in den heerlijken hemel zou wederzien.

Zoolang het lijk boven aarde stond, was Gijsje niet te bewegen, haar zolderkamertje te verlaten, maar toen de eenvoudige begrafenis, waarvoor hare vrienden hadden zorg gedragen, was afgelopen, nam vrouw Karsen haar mede naar hare herbergzame woning en het arme, moederlooze meisje vond daar voor het eerst van haar leven een tehuis.

Het welkom, dat Geertje haar daar bereidde, was haar een nieuw bewijs van de liefderijke zorg, die de Heer ook voor het minste Zijner schepselen wil dragen.

En Gijsje toonde zich al die zorg waardig. Met een van dankbaarheid overvloeiend hart legde zij zich met alle macht toe op de dingen, die hare vriendelijke gastvrouw haar wilde leeren. Bijzonder bevattelijk zal zij nooit worden, maar zij heeft toch al veel van de verloren jaren ingehaald en onder de teksten, die zij het vlugst kan lezen, zij het dan nog ietwat gebrekkig, behoort het:

„En ook uwe haren des hoofds zijn alle geteld. Vreest dan niet: gij gaat vele muschkens te boven.”
